

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมไทยให้ความสำคัญกับเด็ก เนื่องจากเด็กเป็นกำลังสำคัญของประเทศ สามารถช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญได้ โดยสะท้อนผ่านคำขวัญวันเด็ก อาทิ คำขวัญวันเด็ก พ.ศ. 2511 “ความเจริญและความมั่นคงของชาติไทยในอนาคต ขึ้นอยู่กับเด็กที่มีวินัย เฉลียวฉลาด และรักชาติยิ่ง” คำขวัญวันเด็ก พ.ศ. 2522 “เด็กคือหัวใจของชาติ” คำขวัญวันเด็ก พ.ศ. 2534 “รู้หน้าที่ มีวินัย ใฝ่คุณธรรม นำชาติพัฒนา” คำขวัญวันเด็ก พ.ศ. 2557 “กตัญญู รู้หน้าที่ เป็นเด็กดี มีวินัย สร้างไทยให้มั่นคง” คำขวัญวันเด็ก พ.ศ. 2560 “เด็กไทยใส่ใจศึกษา พาชาติมั่นคง” คำขวัญวันเด็ก พ.ศ. 2562 “เด็ก เยาวชน จิตอาสา ร่วมพัฒนาชาติ” คำขวัญวันเด็ก พ.ศ. 2564 “เด็กไทยวิถีใหม่ รวมไทยสร้างชาติ ด้วยภักดีมีคุณธรรม” เป็นต้น (Sanook, 2563)

คำขวัญวันเด็กข้างต้น ยังสะท้อนให้เห็นการกำหนดกรอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชนไทยอีกด้วย ซึ่งมีเพียงกำหนดคุณลักษณะของเด็กผ่านคำขวัญวันเด็กเท่านั้น แต่สังคมไทยยังกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กผ่านเพลงสำหรับเด็กด้วย เช่น เพลงหน้าที่เด็ก มีเนื้อเพลงว่า เด็กเอ๋ยเด็กดี ต้องมีหน้าที่ 10 อย่างด้วยกัน หนึ่งในบถือศาสนา สองรักษาธรรมเนียมมั่น สามเชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์ สี่ว่าจานั้นต้องสุภาพอ่อนหวาน ห้ายึดมั่นกตัญญู หกเป็นผู้รู้จักการงาน เจ็ดต้องศึกษา ให้เชี่ยวชาญ ต้องมานะบากบั่น ไม่เกียจไม่คร้าน แปดรู้จักออมประหยัด เก้าต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล น้ำใจนักกีฬากล้าหาญให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา สิบทำตนให้เป็นประโยชน์ รัฐบาลบุญคุณโทษ สมบัติชาติต้องรักษาเด็กสมัยชาติพัฒนา จะเป็นเด็กที่พาชาติไทยเจริญ (Gotoknow, 2553)

ปัจจุบันสังคมไทยยังคงต่อยอดค่านิยมของเด็กที่พึงประสงค์ ผ่านค่านิยมหลัก 12 ประการ ได้แก่ 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงาม เพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นประมุข 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (Nbt, 2559)

สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยให้ความสำคัญกับคำว่า “เด็กดี” ซึ่งต้องเป็นเด็กที่มีความประพฤติเหมาะสม กระทำตนให้สอดคล้องชุดความคิดที่ปรากฏในคำขวัญวันเด็ก เพลงสำหรับเด็ก และค่านิยมหลักของเด็กในสังคมไทยที่ทำหน้าที่สะท้อนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยที่เรียกว่า “เด็กดี” อันสะท้อนให้เห็นค่านิยม กฎเกณฑ์ บรรทัดฐานของคนในสังคมและวัฒนธรรมไทย ซึ่งชุดความคิดของเด็กดีนั้น กระทำผ่านสิ่งที่เรียกว่า “วาทกรรม”

วาทกรรม เป็นการศึกษาภาษาที่สัมพันธ์กับการใช้ภาษาของคนในสังคม ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ใช้ภาษาไม่ได้พูดเพียงประโยคใดประโยคหนึ่งในการสนทนาหรือเล่าเรื่องเท่านั้น แต่ภาษาที่ใช้ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงธรรมเนียมปฏิบัติ บรรทัดฐาน ค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ ของคนในสังคมรวมอยู่ด้วย (อุมาวัลย์ ซีซัง, 2555 : 11) ซึ่งวาทกรรมสำหรับเด็กมักกระทำผ่านหนังสือสำหรับเด็กประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือนิทาน เรื่องสั้น หนังสือเรียน แบบเรียนสำหรับเด็ก ฯลฯ ด้วยการนำเสนอภาพของเด็กดีที่กระทำพฤติกรรมที่เป็นไปตามบรรทัดฐานที่คนในสังคมไทยกำหนด ยอมรับ และปฏิบัติตาม

จากการสำรวจเบื้องต้น ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ศึกษาวาทกรรมสำหรับเด็กในหนังสือสำหรับเด็ก โดยใช้กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เช่น สรณี วงศ์เบ็ญสัจจ์, หัตยา จันทรมังกร และศตวรรษิต์ เปียงบุญทา (2547) ศึกษาหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กของไทยที่ได้รับรางวัล: การวิเคราะห์เชิงวรรณกรรมและวาทกรรม วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประถม ศึกษา พ.ศ. 2503-2544: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และอุมาวัลย์ ซีซัง (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2523-2553

อย่างไรก็ตามยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาวาทกรรมที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดีที่ปรากฏในข่าวสังคมออนไลน์เกี่ยวกับเด็กดี ว่ามีความเหมือนหรือความต่างจากวาทกรรมที่ปรากฏในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หรือเรื่องเล่าสำหรับเด็กข้างต้น ทั้งที่ข่าวสังคมออนไลน์เป็นอีกหนังสือที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาพตัวแทนเด็กดีที่นำเสนอผ่านข่าวสังคมออนไลน์ เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี เพื่อให้เข้าใจว่าภาพตัวแทนเด็กดีที่ปรากฏในข่าวสังคมออนไลน์ มีความเหมือนหรือความต่างจากวาทกรรมที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็กประเภทอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี
2. เพื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี
3. เพื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ได้ภาพตัวแทนเด็กดีที่ประกอบสร้างผ่านกลวิธีทางภาษาในข่าวสังคมออนไลน์
2. ทำให้ได้วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี
3. ทำให้ได้วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านข้อมูล** ผู้วิจัยใช้คำค้น “ข่าวเด็กดี” เพื่อค้นหาการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่นำเสนอเรื่องราวของเด็กดีที่ปรากฏในเว็บไซต์ต่าง ๆ โดยผู้วิจัยเริ่มเก็บดำเนินการข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 100 ข่าว ดังนี้

- 1.1 Tnews จำนวน 30 ข่าว
  - 1.2 ไทยรัฐออนไลน์ จำนวน 25 ข่าว
  - 1.3 Kapook จำนวน 24 ข่าว
  - 1.4 Amarintv จำนวน 8 ข่าว
  - 1.5 Sanook จำนวน 6 ข่าว
  - 1.6 Mthai จำนวน 6 ข่าว
  - 1.7 News ch7 จำนวน 1 ข่าว
- มีรายละเอียด แสดงให้เห็นดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่นำเสนอเรื่องราวของเด็กดี

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
1	2 แผลยอดกตัญญู เร่ขายอาหารแห้งริมชายหาดหลังเลิกเรียน เพื่อความอยู่รอดของครอบครัว	Tnews	2561
2	เด็กดีของสังคม!!! เด็กชาย วัย 10 ขวบ ปั่นจักรยานขายน้ำแบ่งเบาภาระพ่อแม่ หลังเลิกเรียนชวนเน็ตแห่ชื่นชม!!? (ชมคลิป)	Tnews	2561
3	ด.ช. ยอดกตัญญู วัย 10 ขวบ ปั่นจักรยานกลับบ้านเพื่อป้อนข้าวแม่ตาบอดทุกวันตอนพักเที่ยง ครูประจำชั้นตามเยี่ยมศิษย์ถึงบ้านจึงทราบเรื่อง (คลิป)	Tnews	2561
4	เน็ตไอดอลตัวจริง!! น้องเอ็มเด็กหนุ่มหน้าตาดียอดกตัญญู ที่ออกมาขายโตเกียวแทนแม่ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็ง และต้องหยุดพักเพื่อรักษาตัว (ชมคลิป)	Tnews	2561

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าเสนอเรื่องราวของเด็กดี (ต่อ)

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
5	เน็ตไอดอลตัวจริง!! 2 พี่น้อง ยืนขายปลาหมึกปิ้ง ตั้งแต่ 1ทุ่ม-ตี1 หวังช่วยแบ่งเบาภาระพ่อ-แม่ และส่งตัวเองพี่สาว-น้องสาวเรียนหนังสือ (คลิป)	Tnews	2561
6	ชื่นชม เด็กดี...ผู้ใหญ่ใจบุญ?! เด็กสาวเรียนดีแต่จน สอบติด แพทย์มช. แม่ไม่มีเงินส่ง?!? แต่แล้วก็มีคนยื่นมือช่วย ตลอด 6 ปี จบเกียรตินิยมอันดับ1	Tnew	2561
7	ชาวเน็ตแห่ชื่นชมเพียบ!! นักเรียนหญิง ม.ต้น สุดขยันแถมไม่ อายทำงาน ใช้เวลาหลังเลิกเรียน เดินขายพวงมาลัยริมถนน เพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว	Tnew	2561
8	แบบอย่างที่ดีของสังคม!!! แอร์สั่นคลิปหนูน้อยสุดขยัน ทำงานช่วยพ่อแม่แบกถาดเป็นกระสอบ ชาวเน็ตแห่แชร์กัน สั่นโซเซเชียล (ชมคลิป)	Tnew	2561
9	ครูสาวซึ้งใจ นักเรียนเด็กพิเศษ ดูแลในยามไม่สบาย แม้ร่างกายไม่ปกติ แต่มีน้ำใจล้นหลาม	Tnews	2562
10	น้องไอซ์ หนูน้อยแสดงความรักต่อแม่ กลายเป็น คลิปดัง ล่าสุดได้รับทุนการศึกษาจากรมว.พม.	Tnews	2562
11	หนูน้อยนักเรียน ลงทุนพายเรือเพื่อช่วยเจ้าแมวน้อยตกน้ำ โซเชียลแห่สุดดีสนั้น	Tnews	2562
12	นำชื่นชม พี่ ๆ มัธยม ช่วยกันกางร่มให้น้องวัยประถมฯ เดินเข้าโรงเรียน	Tnews	2562
13	ด.ญ.เก็บเงินแสนกว่าบาทได้ นำส่งคืนเจ้าของ ทำผู้ใหญ่ ชื่นชมไม่ขอรับสินน้ำใจ	Tnews	2562
14	ลูกชายตามพ่อมาช่วยทำงานก่อสร้าง พ่อกลัวลูกอายุ แต่ลูกชายบอกจะไม่ปล่อยให้พ่อเหนื่อยคนเดียว	Tnews	2562
15	ผกก.สภ.ไทรโยคเข้าคุยกับผู้ใหญ่บ้าน ร่วมมือสร้างสะพานไม้ไผ่ เพื่อมอบเป็นกำลังใจแก่เด็กหนุ่มชั้น ม.4	Tnews	2562
16	หนูน้อย 10 ขวบ เจอกระเป๋าเงิน พร้อมเอกสารสำคัญรีบนำ ส่งคุณตา	Tnews	2562
17	น้องภาคินนร.ชั้นป.6 ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ด้วยการ ช่วยแม่ขายขนม(คลิป)	Tnews	2562

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าเสนอเรื่องราวของเด็กดี (ต่อ)

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
18	เด็กนักเรียนเก็บกระเป๋าค่าได้ ประกาศหาเจ้าของ	Tnews	2562
19	น้องต้นกล้า เก็บเงินกว่า 4 หมื่นส่งตรงตามหาเจ้าของ	Tnews	2562
20	น้องวี นิสิตสัตวแพทย์ จุฬาฯ ทำงานวันสุดท้าย	Tnews	2562
21	นักเรียนชายเก็บออมเหรียญจากค่าข้าววันละ 20 บาท มาสมัครเข้าเรียนไม่ขอรับกวนพ่อแม่	Tnews	2562
22	น้องครีมโม เจ้าของลายมือสั่งอาหารที่ทำแม่ครัวกุมขมับ	Tnews	2562
23	น้องอิงฟ้า สาวน้อยวัย 3 ขวบ นั่งพับผ้าอย่างเรียบร้อย	Tnews	2562
24	น้องภูมิวัย 10 ขวบปั่นจักรยานขายไอติม เก็บเงินเรียน	Tnews	2562
25	หนูน้อยเล่นน้ำสงกรานต์ พร้อมกลุ่มเพื่อน เจอสร้อยคอทองคำตัดสินใจ พี่ ๆ ประกาศหาให้ผมหน่อย	Tnews	2562
26	หนูน้อยวัย 13 เริ่มเป็นแม่ค้าขายเครปตั้งแต่ยังเล็ก ถ้าไม่ช่วยเหลือครอบครัวก็จะมีเงินเรียนหนังสือ	Tnews	2562
27	“หนูน้อย” ขายลูกอม หารายได้ช่วยครอบครัวกับความไร้เดียงสา แฝงด้วยไหวพริบ เมื่อเจอลูกค้าถามราคา (คลิป)	Tnews	2562
28	โซเซียลแห่ชื่นชมเนตรนารี ม.3 ตั้งแต่เข้ามาขายข้าวกล่อง 10 บาท เพื่อหาทุนการศึกษา (คลิป)	Tnews	2562
29	ครูประจำชั้นผัดสังเกต นักเรียน ป.3 รายหนึ่ง ชอบหลบเรียนตอนเที่ยง เป็นห่วงกลัวนอกกลุ่มออกทาง แอบตามไปถึงบ้านคุยกับผู้ปกครอง	Tnews	2563
30	ป้ายยืนเลือกซื้อลอตเตอรี่ แต่ในกระเป๋าไม่มีเงินจ่าย จู้ ๆ ก็มีหนูน้อยเดินมาหานำแบงค์ 1,000 ยื่นมาให้	Tnews	2563
31	ชาวเน็ตแซ่ว่อน! ชื่นชมลูกแม่ค้าโรตี่ สวมครุยก็มาราบแม่ในตลาดสด	ไทยรัฐออนไลน์	2558
32	เด็กดีของชาติ! 'อู๋ย เกரியงไกร' โพสต์เฟซบุ๊กชื่นชม 'น้องเต่า' เก็บมือถือได้แล้วส่งคืน	ไทยรัฐออนไลน์	2558
33	ยอดกตัญญู! หนูน้อยวัย 16 ลาออก ร.ร.ดูแลน้องพิการ วอนคนใจบุญช่วย	ไทยรัฐออนไลน์	2558
34	วอนช่วย ด.ญ.ยอดกตัญญู ฐานะยากจน อยู่กับย่า ไร้ไฟฟ้า-ประปา	ไทยรัฐออนไลน์	2558

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าเสนอเรื่องราวของเด็กดี (ต่อ)

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
35	ชื่นชม! เด็กชาย 7 ขวบ ตื่นเช้าช่วยแม่กวาดถนน	ไทยรัฐ ออนไลน์	2558
36	เยี่ยม! 'น้องกุง' เด็กดีศรีลพบุรีเก็บกระเป๋าสตางค์นักเรียน อิเหนา	ไทยรัฐ ออนไลน์	2558
37	ครูวอนช่วย! ลูกศิษย์เรียนดีแต่ยากจน หาเงินช่วยพ่อแม่ ดูแล น้องพิการ	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
38	ครูสอนต้องอยู่ที่สูง! แม่ชื่นชม เด็ก ม.1 ร.ร.อ่างทอง ลุยฝน เก็บธงชาติตก	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
39	วอนช่วย! ด.ญ.ราชบุรี วัย 14 เรียนดีแต่ยากจน ใฝ่ฝันอยาก เป็นแม่พิมพ์	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
40	น่าชื่นชม! 2 พี่น้องเด็กดี อาสาช่วยหลวงตาอาหาร บิณฑบาตทุกเช้า	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
41	สุดลำบาก! พบเด็กสองพี่น้อง ชาย-หญิง อยุธยา ต่อยมวย เลี้ยงพ่อพิการ	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
42	น่าชื่นชม! หนูน้อยวัย 15 รับจ้างเย็บ-เข็นกระสอบถั่ว หาเงินเรียนต่อ	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
43	วอนช่วย! ด.ช. 10 ขวบ เด็กดีแต่ยากจน ฝันอยากมีบ้าน ให้ยาย-น้ำ หายป่วย	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
44	ด.ช. 14 ขวบ บกพร่องทางปัญญา ไม่ขอเที่ยววันเด็ก ต้องช่วยแม่เก็บของเก่าขาย	ไทยรัฐ ออนไลน์	2559
45	ยกย่อง! ผวจ.ภูเก็ต มอบเกียรติบัตรให้ ป.5 เก็บกระเป๋าสตางค์ ส่งคืนเจ้าของ	ไทยรัฐ ออนไลน์	2560
46	เขาคือใคร? เปิดคลิปเด็กชายในหมวกกันน็อก เข้าช่วยยาย เข็นรถข้ามถนน	ไทยรัฐ ออนไลน์	2560
47	วอนช่วย น้องเต่า เด็ก ป.4 เก็บของเก่าขาย ค่าขนม-ค่ายา รักษาพ่อ	ไทยรัฐ ออนไลน์	2560
48	เหตุผลฟังขึ้น น้องมะปราง ช่วยพ่อแม่ขายของยันดึก จนมา โรงเรียนสาย	ไทยรัฐ ออนไลน์	2560
49	ไฟแดงนาน ๆ หน่อย! เด็ก ม.1 ตื่นเช้ามีดช่วยแม่ขายมาลัย หาเงินเลี้ยงครอบครัว (คลิป)	ไทยรัฐ ออนไลน์	2560

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าเสนอเรื่องราวของเด็กดี (ต่อ)

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
50	จะได้ไม่เปียกเหมือนหนู! นางฟ้า ป.6 วางหินให้คนอื่นเดินข้ามน้ำท่วมขัง	ไทยรัฐออนไลน์	2561
51	ไม่เคยอาย! ตัวอย่างเด็กดี 2 พี่น้องเรียนเรียนเก่ง ช่วยแม่ทำงานกวาดขยะ	ไทยรัฐออนไลน์	2561
52	น้องโอปอ วัย 10 ขวบป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว อดทนใช้ชีวิตที่เหลือดูแลตายาย	ไทยรัฐออนไลน์	2562
53	“น้องชิน” เด็กหญิง 15 ขวบแซนดวิชสูตรโบราณ หารายได้ช่วงปิดเทอม	ไทยรัฐออนไลน์	2562
54	“น้องพลอย-มาตัง” พี่น้องก๊วยตั๋วน้อย อุทิศตัวช่วยสังคม แต่งหน้าศพฟรี	ไทยรัฐออนไลน์	2563
55	ดีต่อใจ เด็กจิตอาสาช่วยลากไม้ล้มขวางถนน	ไทยรัฐออนไลน์	2565
56	แท่งแซร์คลิป หนูน้อยสู้ชีวิต เดินถือถุงใบใหญ่เก็บขวดตามถังขยะชาย	Kapook	2558
57	น้องเชียว เด็กน้อยจักรยานผิดไซส์ แต่มีใจปั่นเพื่อพ่อ ตอนนี้ได้จักรยานใหม่แล้ว	Kapook	2558
58	โซเซียลล่าป้างชื่นชมคนดี แซร์ภาพ นักเรียนหญิง เดินเก็บขยะหลังงานวันพ่อ	Kapook	2558
59	หนูน้อยจิตอาสา ตามพ่อลงพื้นที่ช่วยชาวบ้าน เหตุน้ำป่าที่สุราษฎร์ธานี	Kapook	2558
60	เด็กหญิงวัย 13 เมืองพัทยา ทำความดีเก็บมือถือ iPhone 6 ตามหาเจ้าของ	Kapook	2558
61	น้องพีวส์ เด็กกตัญญูสุดดีใจ คนแห่ซื้อขนมหลังถูกแซร์เรื่องผ่านโซเซียล	Kapook	2558
62	สุดประทับใจ คลิปเด็กอนุบาล 2 ยอดกตัญญู ล้างเท้าให้หน้าตบแทนที่เลี้ยงดู	Kapook	2558
63	ชีวิตรันทด ! เด็กชายวัย 15 ต้องเลิกเรียนกลางคัน ออกมาหาเลี้ยงครอบครัว ใช้หนี้แทนแม่	Kapook	2558
64	ขานเน้ตชม เด็กหญิงส่งจดหมาย คินเงินทอน 5 บาท ให้ร้านค้า	Kapook	2558

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่นำเสนอเรื่องราวของเด็กดี (ต่อ)

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
65	ชื่นชม ! เด็กไทยมารยาทงาม ไหว้รถคันหน้าก่อนข้ามถนน	Kapook	2559
66	สุดยอดเลย !! น้องบอล เด็ก ม.1 ชายโรตี หาเลี้ยงตัวเอง และตา	Kapook	2559
67	หนุ่มน้อยเก็บธงชาติ เปิดใจ ธงชาติเป็นของสูง ไม่ควรมาอยู่ที่ต่ำ	Kapook	2559
68	กตโลค์ ! หนุ่มน้อยขายข้าวโพดต้ม..หารายได้หลังเรียน คนแห่ชมมารยาทดี	Kapook	2560
69	ชื่นชม...จิตอาสาตัวน้อย ใช้เวลาช่วงปิดเทอม เก็บขยะรอบพระเมรุมาศจำลอง	Kapook	2560
70	ชื่นชม เด็ก ม.1 ชีซ่าเลี้ยงขายไส้กรอกอีสานหลังเลิกเรียน หาเงินช่วยครอบครัว	Kapook	2560
71	โซเซียลแห่ชื่นชม กลุ่ม รต. วิ่งผ่าฝนเข้าช่วยเหลือหญิงหมดสติข้างรางรถไฟ	Kapook	2560
72	เจ้าของร้านมือถือใจป้ำ ประกาศมอบทองให้เด็กหญิงแคะกระปุกซื้อมือถือใหม่	Kapook	2560
73	เปิดใจ สาวน้อยฮีโร่ ช่วยชีวิตฝรั่งนักดำน้ำถ้าหลง ถูกรัดรถจมนคลองลึก	Kapook	2561
74	น้องตาต้า หนุ่มน้อยจิตสาธารณะ เดินเก็บขยะรอบหมู่บ้านหวังโลกปราศจากขยะ	Kapook	2561
75	น้องโต๋ หนุ่มน้อย ป.4 ปั่นจักรยานขายน้ำ คิดเงินคล้องแคล้วขอแบ่งเบาภาระพ่อ-แม่	Kapook	2561
76	น่ารักมาก จิตอาสาตัวน้อย อยากช่วย จนท. อาสาแจกน้ำ-เก็บขยะหน้าถ้าหลวง	Kapook	2561
77	น้องคิม หนุ่มน้อย ม.5 เป็นเสาหลักดูแลน้องสาว ตา-ยายชรา แม่ไม่เคยเห็นหน้าพ่อ-แม่ ก็ไม่ย่อท้อ ยึดรับความลำบากจะได้รู้ว่าเงินแต่ละบาทหายากขนาดไหน	Kapook	2561
78	จ๊วย...พี ม.3 สุดหล่อ สละตักให้น้อง ป.1 หนูนอน โซเซียลกตเลิฟ ยอดวิว 3 ล้าน	Kapook	2562
79	น้องมินต์ สุดยอดเด็ก ม.6 ใช้ความขบถต่อยอด ช่วยทำคลอดสาวกะเหรี่ยง คนชมสนั่น!	Kapook	2563

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจเรื่องราวของเด็กดี (ต่อ)

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
80	ชื่นชม! เด็กหญิงปั่นจักรยานขายน้ำพริก เก็บเงินซื้อชุดนักเรียน	Amarintv	2563
81	เด็กชายรับจ้างทำงาน หาเงินช่วยแม่ และออมไว้ผ่าตัดนิ้วเท้าที่ติดกัน	Amarintv	2563
82	เด็กชายวัย 11 แกะลายรองเท้าแตะ สร้างรายได้ช่วงปิดเทอม	Amarintv	2563
83	น้ำใจช่วยเหลือเกือบล้มบาท หนูน้อยเก็บขยะดีใจได้เข้าเรียน	Amarintv	2563
84	ชื่นชมหนุ่ม ม.ต้น หยอดกระปุกเก็บเงินซื้อมือถือให้ตัวเอง	Amarintv	2563
85	เด็กชายยอดกตัญญู ปั่นจักรยานเร่ขายถั่วต้มและผลไม้ หาเงินช่วยยายตาบอด	Amarintv	2564
86	เปิดใจเด็กหญิง ขอผ่อนซื้อสมุดคัดจีนเพราะเงินไม่พอ โตขึ้นอยากเป็นมัคคุเทศก์	Amarintv	2564
87	ประทับใจ เด็กหญิง ล้างจาน-ขนอริฐ เก็บเงินวันละ 20 ซื้อ สมุดคัดภาษาจีน แอดมินซึ่งใจของยกของให้น้องฟรี	Amarintv	2564
88	ลพบุรีชวนช่วย เด็กหญิงยอดกตัญญูวัย 11 ปี	Sanook	2558
89	ทำดีต้องชม เด็กนักเรียนจิตใจงาม ยืนกางร่มให้คนประสบอุบัติเหตุ	Sanook	2559
90	เด็ก ม.1 จันทบุรีเดิน 20 กิโลเมตรจากบ้านไปเฝ้าพ่อที่ รพ.	Sanook	2559
91	ชื่นชมเด็กอนุบาลนครสวรรค์เก็บเงิน 35,000 คืนเจ้าของ	Sanook	2560
92	น่าเห็นใจ หนุ่มปวช.ปี 2 สู่วิถีรับจ้างทำทุกอย่าง ชำรายแม่เพิ่งตายเพราะมะเร็ง	Sanook	2561
93	ชื่นชม ด.ช.วรินทร์ มนตรี นักเรียนชั้น ป.1 เก็บกระเป๋าสตางค์ส่งคืนเจ้าของ	Sanook	2562
94	เลขาฯสพฐ.ปลื้ม 2 พี่น้องนักเรียน เก็บเงินกว่าครึ่งล้านคืนเจ้าของ	Mthai	2555
95	ชื่นชม! น้องพิวส์ ชาคร ขายขนมหาเงินเรียน-ค่าอาหาร	Mthai	2558
96	ชื่นชม! เด็กไฟดีช่วยพ่อแม่หารายได้ ปลุกผักปลอดสารพิษ-เลี้ยงปลาขาย	Mthai	2560

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงการรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าเสนอเรื่องราวของเด็กดี (ต่อ)

ลำดับ	พาดหัวข่าว	ที่มา	ปี พ.ศ.
97	วอนช่วย! เด็กน้อย 10 ขวบ ยอดกตัญญู ดูแลผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง	Mthai	2560
98	วอนช่วย น.ร.หญิง วัย 17 ยอดกตัญญู ดูแลแม่พิการ พ่อป่วยหนัก	Mthai	2560
99	ชื่นชม!! นักเรียน ป.3 พบกระเป๋าสเงินบนถนน รีบนำประกาศตามหาเจ้าของ	Mthai	2561
100	ภาพเป็นข่าว : เด็กดีตัวอย่าง คลิปหนูน้อยเข็นขายสูงอายุ นั่งบนรถวีลแชร์	Ch7	2565

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 วิเคราะห์ภาพตัวแทนเด็กดีที่ประกอบสร้างผ่านกลวิธีทางภาษาในข่าวสังคมออนไลน์

2.2 วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนเด็กดี

สาขาวิชาภาษาไทย

2.3 วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทน

เด็กดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กดี หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ หรือกระทำในสิ่งที่สังคมพึงปรารถนา และยกย่องว่าเป็นการกระทำที่ดี

ภาพตัวแทนเด็กดี หมายถึง การนำเสนอภาพการกระทำของเด็กดี โดยการประกอบสร้างผ่านกลวิธีทางภาษา เพื่อสื่อความหมายเด็กดีในลักษณะต่าง ๆ

ข่าวสังคมออนไลน์ หมายถึง การนำเสนอข่าวหรือเรื่องราวของเด็กดีผ่านเว็บไซต์

Tnews, ไทยรัฐออนไลน์, Kapook, Amarintv, Sanook, Mthai และ News ch7

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

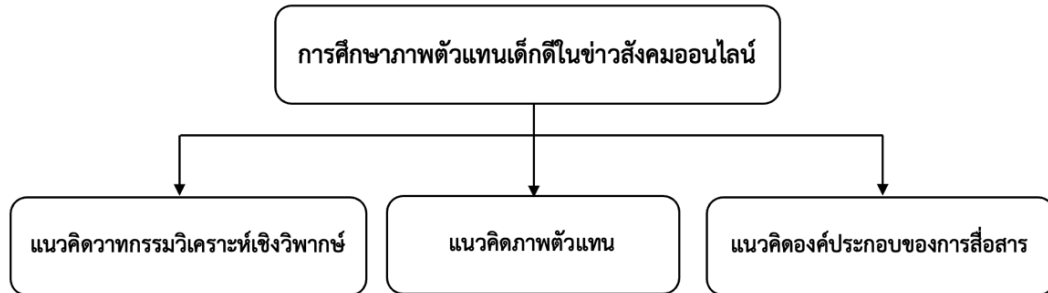
ข้อตกลงเบื้องต้น

การอ้างอิงตัวบทข่าว ผู้วิจัยจะคัดลอกตามอักขรวิธีที่ปรากฏตามต้นฉบับที่นำมาศึกษา และแจ้งแหล่งที่มา โดยระบุแหล่งที่มาของข่าวและวันเดือนปีกำกับไว้ในวงเล็บ เช่น

เปิดใจ สาวน้อยฮีโร่ วัย 13 ปี เป็นคนแรกที่ว่ายน้ำฝ่ากระแสน้ำเชี่ยวช่วย 2 ฝรั่งเศสดำน้ำที่เคยช่วยเหลือทีมหมูป่า ถูกกระแสน้ำพัดจมลงคลองลึกที่ จ.นครศรีธรรมราช ขณะที่นายอำเภอเตรียมมอบเกียรติบัตรเชิดชูความเป็นจิตอาสา (Kapook, 11 สิงหาคม 2561)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาภาพตัวแทนเด็กดีในข่าวสังคมออนไลน์ ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ผู้วิจัยนำมาจากกรอบมิติทั้งสามของแฟร์คลัฟ Fairclough (1992 : 72-73, 1995 : 95-98 อ้างถึงใน อีระยุทธ สุริยะ (2554 : 18-19) ❖

2. แนวคิดภาพตัวแทน (Representation) ผู้วิจัยนำมาจาก Hall (1997 : 17-19 อ้างถึงใน นัดดา ธนทาน, 2557 : 1512)

3. แนวคิดองค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร (SPEAKING) ผู้วิจัยนำมาจาก Hymes (1974) อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง 2556 : 123-124)